

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

09 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:
președinte – Constantin Gurschi,
judecători –Constantin Alerguș, Ion Arhiliuc, Andrei Harghel, Iurie Diaconu,
a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul
Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan, împotriva deciziei
Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2013, în cauza penală
privindu-l pe

*Machidon Ivan Vasile, născut la 26.11.1991,
originar și domiciliat în s. Japca, r-nul Florești.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.05.2012 – 24.12.2012;

Instanța de apel: 01.02.2013 – 06.03.2013;

Instanța de recurs: 21.05.2013 – 09.07.2013.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Dumitru Graur, care a susținut recursul în sensul declarat și a solicitat casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2013, deoarece acesta a fost greșit admis, cu menținerea fără modificări a sentinței Judecătoriei Militare din 24.12.2012.

Inculpatul Machidon Ivan și avocatul acestuia, Negru Olesea, au solicitat respingerea recursului declarat și s-au pronunțat pentru menținerea decizie Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2013, fără modificări.

Partea vătămată, Bobeica Mihail, a solicitat să nu-i fie acordată nici o pedeapsă inculpatului Machidon Ivan.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Militare din 24.12.2012, Machidon I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 368 alin. (2) lit. a) CP, la închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Executarea pedepsei cu închisoare va începe din momentul reținerii inculpatului Machidon I., pe teritoriul Republicii Moldova.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut, că Machidon I., fiind încorporat în serviciul militar în termen de către CMT Soroca la 03.11.2010 și având grad militar de sergent inferior, în lunile iunie – iulie ale anului 2011, de comun acord și împreună cu sergentul inferior Bucur R., la acțiunile ilicite a cărora a aderat și soldatul Bulat D., aflându-se pe teritoriul batalionului nr. 3 al unității militare 1002, situat în str. Corolenco nr. 7, mun. Chișinău, a încălcat grav cerințele prevăzute de art. 26 a Legii cu privire la statutul militarilor, art.14, 15, 94, 116 a Regulamentului Serviciului Interior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova și prevederile art. 5 al Regulamentului Disciplinei Militare, și a admis intenționat acte de violență, împreună cu alte persoane, săvârșite asupra militarilor: Ciobanu M., Erașcu S., Untu I., Potapov M., Popa V., Bobeica M. și Bahnă A., în următoarele împrejurări.

La 08 iunie 2011, în jurul orelor 14.00, sergentul inferior Machidon I. în timp ce se afla în dormitorul plutonului de comandă, în scopul de a-și evidenția superioritate față de soldatul Ciobanu M., i-a aplicat intenționat ultimului 2 lovituri cu pumnul în regiunea pieptului.

Apoi, în perioada zilelor de 09-24 iunie 2011, practic în fiecare zi, în timp ce se afla în dormitorul plutonului său la serviciu pe Punctul de Control și Trecere (PCT) a Departamentului Trupelor de Carabinieri (DTC), ia aplicat intenționat soldatului Ciobanu M. lovituri multiple cu pumnul în regiunea pieptului și în regiunea capului.

Tot el - Machidon I., la 14 iunie 2011, în jurul orelor 19.00, în timp ce se afla în dormitorul plutonului, s-a apropiat de soldatul Potapov M. și i-a aplicat intenționat cu pumnul circa 5 lovituri în regiunea capului și 2 lovituri în regiunea pieptului.

Apoi, în jurul orelor 21.55, a aceleiași zile, Machidon I., promovând relațiile neregulamentare în unitate, fără careva motiv, la fel, în dormitorul plutonului, s-a apropiat de soldatul Popa V. și i-a aplicat intenționat 4 lovituri medii cu palma dreaptă în regiunea obrazului stâng.

Ulterior, în perioada zilelor de 15-30 iunie 2011, practic în fiecare zi, se apropia de soldatul Potapov M. și promovând relațiile neregulamentare în unitate, fără careva motiv, îi aplica intenționat lovituri puternice, iar în total în perioada menționată aplicându-i cu pumnul circa 15 lovituri în regiunea capului și circa 15 lovituri în regiunea pieptului și cu genunchiul piciorului drept circa 10-15 lovituri

în regiunea mușchiului piciorului stâng.

Tot el, la 20 iunie 2011, în intervalul de timp dintre orele 20.00 - 22.00, în timp ce se afla în dormitorul companiei, împreună cu soldatul Bulat D., s-au apropiat de soldatul Potapov M. și în scopul demonstrării superiorității i-au aplicat intenționat lovituri puternice cu pumnii după cum urmează: Machidon I. circa 5 lovituri în regiunea capului și 2-3 lovituri în regiunea pieptului, iar Bulat D. circa 1-2 lovituri în regiunea capului și 3-4 lovituri în regiunea pieptului.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (2) lit. a) CP, cu elementele constitutive, *lovirea subalternilor de către șef în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiunile legate de serviciul militar, săvârșită de trei persoane.*

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, inculpat și avocatul acestuia Negru O., au atacat-o cu apeluri.

3.1 Inculpatul a declarat apel la 31.01.2013, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului pentru prima instanță, cu stabilirea unei pedepse non-privative de libertate în privința sa, dat fiind faptul că nu are antecedente penale și nu a cunoscut despre data judecării cauzei de către instanța de fond, fiind plecat peste hotare, din aceste considerente a fost în imposibilitate de a se prezenta la ședințele de judecată.

3.2 Avocatul în apelul declarat, din 14.01.2013, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia lui Machidon I., sa-i fie aplicată o pedeapsă în limitele sancțiunii prevăzute de art. 368 alin. (2) lit. a) CP, cu aplicarea art. 90 CP și suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În motivarea celor invocate, avocatul a specificat că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă și fără aplicarea unei pedepse privative de libertate, deoarece acesta a săvârșit infracțiunea pentru prima dată, și-a recunoscut vina integral și nu a cauzat vre-un prejudiciu părților vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06.03.2013, au fost admise apelurile inculpatului Machidon I., și a avocatului Negru O., declarat în numele inculpatului, s-a casat sentința Judecătoriei Militare din 24.12.2012, în partea stabilirii pedepsei și a pronunțat în această parte o nouă hotărâre, potrivit căreia Machidon I., a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (2) lit. a) CP, și condamnat la 3 ani închisoare, cu aplicarea art. 90 CP, i s-a stabilit 3 ani cu suspendare condiționată a pedepsei.

5. În argumentarea soluției adoptate, instanța a menționat că, cercetînd materialele cauzei în raport cu motivele invocate de apelanți, Colegiul urmează a admite apelurile declarate cu casarea parțială a sentinței Judecătoriei Militare din

24.12.2012, în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei hotărâri noi.

Colegiul a considerat, că instanța de fond analizând cumulul de probe prin prisma art. 101 CPP, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, just a dedus vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (2) lit. a) CP - *lovirea subalternilor de către șef în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiunile legate de serviciul militar, săvârșită de trei persoane* or, încadrarea juridică nici nu se contestă de apelanți.

În același timp, Colegiul a admis apelurile declarate, ținând cont de circumstanțele pe cauză și anume de faptul, că inculpatul recunoaște vina și se căiește de cele comise, antecedente penale nu are, prin infracțiune nu a cauzat vreun careva prejudiciu, are o vîrstă tînă, a fost în imposibilitate să se prezinte în instanța de fond, mai mult ca atît în privința lui Bucur R. și Bulat D., dosar disjungat de la această cauză, este o sentință definitivă în baza căruia au fost condamnați la o pedeapsă non-privativă de libertate (f.d.41-45 vol. III).

Reieșind din cele expuse, Colegiul a concluzionat că este posibil de a aplica în privința lui Machidon I., prevederile art. 90 CP.

6. Exprimîndu-și dezacordul cu decizia pronunțată, acuzatorul de stat a atacat-o cu recurs ordinar, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea fără modificări a sentinței Judecătoriei Militare din 24.12.2012. În motivarea cerințelor sale, procurorul menționează, că hotărîrea instanței de apel este neîntemeiată în partea casării sentinței privind stabilirea inculpatului Machidon I., a pedepsei non-privative de libertate, iar la judecarea apelurilor instanța a admis o eroare de drept, prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) 10) CPP, dat fiind că acestea au fost declarate peste termen.

Or, acuzatorul consideră că atît avocatul Negru O., cît și inculpatul Machidon I., au declarat apeluri împotriva sentinței Judecătoriei Militare din 24.12.2012, peste termenul de 15 zile, prevăzut de art. 402 alin. (1) CPP, iar instanța de apel a admis contrar prevederilor legale apelurile declarate.

În drept, recursul procurorului este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) 10) CPP.

7. Judecînd recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că acesta urmează a fi admis, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) CPP, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală a hotărîrii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceiași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Conform prevederilor din art. 384 alin. (3), 410 alin. (1), 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 CPP, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, iar rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției respective.

În continuare, potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) CPP, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond și de apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau au fost aplicate pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Din textul recursului declarat, se constată că recurentul critică soluția instanței de apel, prin prisma declarării apelurilor, ca fiind depuse peste termen, iar instanța de apel a omis să verifice termenul depunerii acestora și a dispus admiterea lor, cu pronunțarea soluției expuse în pct. 4 din prezenta decizie.

Din materialele dosarului se reține că, potrivit recipisei din 17.12.2012, semnată de către avocatul Negru O., care a acționat în numele inculpatului Machidon I., aceasta a fost înștiințată despre data pronunțării publice a sentinței motivate și se obligă să se prezinte la ședința din 24.12.2012, când va avea loc pronunțarea integrală a sentinței. (f.d. 162 vol. III)

Din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată din 24.12.2012, se constată că avocatul Negru O., nu s-a prezentat la ședința respectivă, în care a fost pronunțată public sentința și nici nu a informat instanța despre motivul neprezentării sale. (f.d. 163, vol. III)

Cu referire la apelul declarat de inculpatul Machidon I., Colegiul lărgit constată că acesta fiind anunțat în căutare pe motivul neprezentării în instanța de fond, a fost reținut de organele de drept la 03.01.2013, și în aceeași zi, ia fost înmînată copia sentinței motivate a Judecătoriei Militare din 24.12.2012, fapt confirmat de el în ședința instanței de recurs, iar el a declarat apel la data de 31.01.2013, când apelul s-a înregistrat în cancelaria instanței de apel.

Reieșind din textul deciziei contestate, instanța de apel a rejudecat cauza și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit căreia, au fost admise apelurile inculpatului Machidon I., și a avocatului Negru O., declarat în numele inculpatului, s-a casat sentința Judecătoriei Militare din 24.12.2012 în partea stabilirii pedepsei, prin care Machidon I., a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.

368 alin. (2) lit. a) CP, și condamnat la 3 ani închisoare, cu aplicarea art. 90 CP, i s-a stabilit 3 ani cu suspendare condiționată a pedepsei.

Or, atît din dispozitivul deciziei cît și din textul deciziei motivate a instanței de apel, Colegiul lărgit constată că instanța de apel a menționat că apelurile au fost declarate în termen de către apelanți, făcînd referire la faptul că inculpatul a fost reținut la 03.01.2013, iar copia sentinței motivate i s-a înmînat la 03.02.2013.

Referitor la cele expuse, Colegiul lărgit consideră că, concluzia instanței de apel nu este conformă cu materialele dosarului. Astfel, inculpatul fiind reținut la 03.01.2013, ceea ce se confirmă prin comunicatul adresat Judecătorie Militare din data de 03.01.2013 al Comisariatului de Poliție al r-lui Florești, (f.d. 176, vol. III), în aceeași zi i s-a înmînat și copia sentinței, în care se conține înscrisul semnat de inculpat, precum că, copia sentinței a fost primită de dînsul la data de 03.02.2013. Totodată, se reține că cifrele „02” sînt modificate.

Data de 03.02.2013, indicată pe copia sentinței, se consideră a fi o eroare, dat fiind că, din textul apelului declarat, rezultă că acesta a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău la data de 28.01.2013 plîngerea sa, care ulterior, a fost recepționată de Curtea de Apel Chișinău la data de 31.01.2013 (f.d. 183, vol. III), și, de asemenea, în cadrul ședinței instanței de recurs, inculpatul a menționat că după ce a primit copia sentinței motivate a scris cererea de apel.

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează, că potrivit dispozițiilor art. 230 alin.(2) CPP, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Termenul de declarare a apelului este reglementat de art.402 alin.(1)-(2) al CPP, potrivit căruia, după modificările incluse prin Legea nr. 66 din 05.04.2012, în vigoare la momentul depunerii apelurilor, inculpatul sau apărătorul în numele acestuia, sunt în drept să declare apel în ce privește latura penală și civilă, în termen de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 403 CPP, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

La fel, din dispoziția art. 404 CPP, Colegiul lărgit specifică că, participantul la proces care a lipsit atît la judecarea, cît și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Călăuzitoare în acest sens sunt și stipulările din Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 37 cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal, potrivit cărora pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării acesteia, iar de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de

Cu referire la curgerea termenului pentru inculpat, acesta începe a curge din ziua recepționării sentinței redactate, adică din 03.01.2013.

În susținerea celor menționate, urmează de invocat și prevederile art. 231 alin. (3) CPP raportate la explicațiile pct. 6.5 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările și completările ulterioare, în care se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului pînă la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfîrșească într-o zi nelucrătoare. La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Prin urmare, la calcularea termenelor pe zile, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Reieșind din considerentele expuse, Colegiul lărgit reține, că concluzia instanței de apel privind termenele de declarare a apelurilor, la caz, de către avocat și inculpat, nu concordează cu materialele dosarului, astfel se consideră că hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, astfel fiind comisă o eroare de drept, care, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, servește ca temei de recurs și, în acest caz, decizia pronunțată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, se va ține seama de cele menționate în prezenta decizie, totodată instanța urmează suplimentar să verifice de la ce dată urma să curgă pentru părți termenul de declarare a apelului, dacă a fost respectat de către apelanți acest termen și dacă a avut posibilitate reală să declare apel în condițiile legii și, în dependență de rezultatul constatat, instanța de apel urmează să adopte o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu legislația în vigoare.

8. Din considerentele menționate, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție, în temeiul art. 434, art.435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală,

D E C I D E :

A admite recursul ordinar declarat de procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Pavel Guțan, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel

Chişinău din 06 martie 2013, în privinţa lui *Machidon Ivan Vasiliu*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia pronunţată în şedinţă publică la data de 12 iulie 2013.

Preşedinte /semnătura/ Constantin Gurschi

Judecători /semnătura/ Constantin Alerguş

 /semnătura/ Ion Arhiliuc

 /semnătura/ Andrei Harghel

 /semnătura/ Iurie Diaconu

Copia corespunde originalului

Preşedinte

Constantin Gurschi